

Örnek, Sedat Veyis 1952 “Reşat Enis’in Eserleri”, *Yeni Yeditepe Dergisi*, 15 Eylül, Sayı 21.

"SÖZDEN SÖZE"

ÖYLE sanıyorum ki, Nurullah Ataç, bizim edebiyatımızda, ilk ve tam mânâsıyla yerini dolduran adamdır. Şiiri ile iddialara göre - Millettan Önce İkinci Yüzyıla kadar uzanan, romanı ile de ancak, seksen doksan yıl kadar öncemize gidebilen edebiyat tarihimizde "eleştirmeci" olarak yer alan tek bir kişiye rastlanmaz. Bu mutluluk Nurullah Ataç'ın olacaktır. Edebiyat tarihimiz yıllar sonra, bugün kısmen alaya alınan tartışmalar durduğu, gerçek değerler, kendilerini daha fazla göstermeye başladığı, şahsî ihtirasların rol oynamadığı bir devirde, yazacak olanlar ona çok başka bir yer vermek zorunda kalacaklardır. Tam mânâsıyla bir Avrupalı kafasının eseri olan "Sözden Söze" yi (1) okurken, buna, bir defa daha inandım. Ataç'ın dil, yazış tarzı bir yana, ele aldığı konuların her biri birkaç defa okunmaya, üzerlerinde düşünmeye değer. "Düşe Çağrı", "Yazmak", "Ahlâk" gibi parçaları, ilk yayımlandıkları zaman da okumuştum. Bu sefer aynı ilgi ile, aynı zevkle, yeniden okudum. Biliyorum ki, benim gibi, her hafta onun yazılarını merakla bekliyenler, hiç de az değildir. Böylelerine haber vereyim: Nasıl olsa kitap-taki yazıları ilk çıktıkları zaman okuduk, demesiniz. "Sözden Söze" yi al-sınlar, Nurullah Ataç, yazıları bir defa okunup bırakılacak yazılardan değildir.

Bu ufak kitap kendi edebiyatını iyi bildiği kadar, Avrupa sanatını da çok yakından takibeden, okuyan ve düşünen, iyi ile kötüyü, güzel ile çirkini kendine göre ayırdığını bilen bir yazarın eseridir. Nurullah Ataç, "Sözden Söze" de uzun boylu dil tartışmalarına yer vermeyecek çok iyi etmiş. Eseri ile zaten en güzel örneği, ortaya koymuş oluyor. Ataç'a özenenler, önce onun dilini sevmek zorundadır. Ancak o katkısız dil sayesinde dir ki, kitaptaki konular, gerçek güzelliğine kavuşabiliyor.

"Sözden Söze" bana, her hangi bir okuyucudan çok daha yakın. Eserim, nasıl hazırlandığını hangi safhalardan geçtiğini günü gününe biliyorum. Ataç'ın her hafta okuduğum yazılarını kesip sakladığım dosyayı, bir gün Yasar Nabi Bey'e götürmüştüm, bunları inceleyip Ataç'a yollamasını ve mümkünse kitap haline getirilmesini okuyuculara se-vindireceğini söylemiştim. Bugün bu isteğime kavuşmuş bulunuyorum. A- (Sönu sekinizinde) YILDIZIM KESKİN

1) Varlık yayınları, 1952, 112 sayfa, 100 kuruş.

HİKAYE KİTAPLARI

Samim Kocagöz
SAM AMCA
(Resimliyen: Orhan Peker)

Ümrân Nazif
GAR SAATI
(Resimliyen: Hayrullah Tiner)

Halikarnas Balıkcısı
EGENİN DİBİ
(Resimliyen: Halikarnas Balıkcısı)

Orhan Kemal
ÇAMAŞIRÇININ KIZI
(Resimliyen: A. Arad)

Bekir Sıtkı
AYRI DÜNYA
(Resimliyen: Hasan Kavruk)

HER KİTAP ZARIF BİR KARTON
KAPAK İÇİNDE
100 KURUŞ

merhaba

Suat Taşer'in Şiirleri

Fiyatı 100 kuruş

REŞAT ENİS'İN ESERLERİ

İŞE mahkeme röportajları ve gazetecilikle basılan Reşat Enis, bugün memleketimizde roman sanatının ösüne gelmiştir.

Daha pek gençken Ahmet İhsan'ın çıkardığı "Serveti Fünun" dergisinde yayımladığı kuvvetli hikâyeleriyle, o zamanın yazarlarına adeta bir tepki olarak meydana çıkmıştır. "Serveti Fünun" da ve çeşitli dergilerde yayımladığı hikâyelerini "Kılıcı Sürüyorum" adlı kitabında topladı. Bu kitabında mesela bir "Zeynep Obası" hikâyesi vardır ki, buram buram yurt sevgisi cesaret tıller. Mesela bir "Karanlık Sesler" vardır ki, bizi en derin verimden vurur, ağlatır, kör talihle küfredirir.

Reşat Enis, hikâyecilikten romana "Kanun Namına" adlı eseriyle geçmiştir. İlk romanı ötekilerine nazaran biraz zayıf olmakla beraber, onun bu sahada tam bir edici eserler vereceğini bir delildir. Bundan sonra yayımladığı "Gonk Vurdu" da sosyal bir derdi ele alan yazıcı bizi olayın ve tiplerin kaderleriyle başbaşa bırakmasını bilmiştir. Kitabı okuyan herkes Ömer'e acımış, Ömer'e kızmış, Ömer'i sevmiştir. Ömer, uzun zaman, okuyucunun hafızasında yer edecek bir tiptir.

"Gece Konuştu" da İstanbul'un gece yarısından sonraki bu döndürücü hayatına ve serseri çocuklarını didikle-yen yazıcı, önmüze yürekler parçalayıcı, sefil bir panorama sermiştir. Eserde Fantî Hikmet'le, ikinci planda kalan kahramanların sevgileri, nefretleri, kavgaları tek kelimeyle yazmışlar ne kadar dinamik ne kadar bari-z ne kadar kendileridir! Bu romanda hem cinsimize karşı gösterdiğimiz ilgi, bir tokat olarak yüzümüze vurulur. Vaka ve tipler o kadar gerçekçidir ki, insan yazıcının bizzat onlarla birlikte yaşadığını sanır. Kim bilir, belki de, uzun müddet aralarında yaşamış, eseri için materyal toplamıştır.

Bir kadının sukutunu fena yollara sapışını, "Afrodit Buhurunda Bir Kadın" romanında bütün çıplaklığı ile önmüze sermiştir.

Romanlarında sosyal meseleleri ele alan yazıcı, öteden beri süre gelen top-rak kavgasını, müttegallibeliği, işçi-patron meselesini "Toprak Kokusu"nda, bütün teferatları ile yazmıştır. Bu eseri hakkında bir tenkitçinin dediği gibi yazıcı ekmeğinin yediği, su-yunu içtiği Çukurova'ya renkli göz-lüklerle bakmamış, aksine gözükleri-ni çıkartıp, gözlerini alabilmişine acı-arak bakmıştır. Eğer tenkitçinin dediği gibi olsaydı, bize böyle bir eser vermesine imkân olmazdı. Zaten Reşat Enis'in bütün özelliği de buradadır. O bize yalnız vaka veriyor. Kendi sanat görüşünün imbinden geçirmiş şartıyla yalnız vaka! Son yıllarda yayımladığı "EkmeK Kavgamız" ve "Ağlama Duvarı" adlı kitapları ise - bilhassa sonuncusu - yazıcının artık kendini bulduğunu gösterir.

"EkmeK Kavgamız" da kendinin dediği gibi: "Karanlık denizin ortasında-ki bu ekmeK kavgasını görseñiz, istah-la yediğiniz balığın eti bile kıçıklaşır, boğazınıza takılır" Ne kadar doğ-ru. Evet "Satın aldıklarımız balık değil, balıkların hayatıdır."

"Ağlama Duvarı"nda girdisiyle, çık-tisiyle, entrikasıyla, patroniyle, müret-tip yamağıyla gerçek Babalı var. Bir gazete muhabirinin hayat macerasını takılarak Babalı'nın içine giriyor mül-rekkep kokluyoruz.

Son eseri iki üç yıldambere hazırladığı "Yol Geçen Hanı"dır. Bu romanında, ötekilerinde görülen kusurlar a-şağı yukarı giderilmiştir. Teknik ba-kımından daha güzeldir. Tüldat kum-panyalarının hayatını anlatan eser, Reşat Enis'in, olgun eserini pek yakında vereceğinin müjdesidir. Şu son yıllar-

Resen: Eren Eyuboğlu
Reşat Enis

da da Makal'm "Bizim Köy" ü mis-tesna, insanı ve insan hayatını bu de-rece içinden alan, insanoğlunun kor-kunç ve rezil taraflarına bu derece ce-saretle ışık tutan bir kitap okumadım. Romanın kahramanlarının hemen hepsi gerçek hayattan alınmıştır. Hepsî sağ-dık ve Türkiye'nin şurasında burasın-da "ırcayı sanat" e'mektedirler. Bu çilekes insanların dramını didikle-yen eser hakikaten okunmaya değer.

Şurası muhakkak ki, Reşat Enis, ro-manlarını oturup evinin balkonunda, sobasının başında, hayelhanesinde fay-dalanarak yazıyor. Bizzat kahraman-larının arasında yaşıyor, onlarla konuşu-yor derlerini dinliyor, adetlerini, geleneklerini bir fotoğraf sadakatıyla tesbit ediyor. Vakalarını teshirinde ise tamamiyle tarafsız kalıyor. Esasen e-serlerindeki kahramanların nefes alıp veremeyen varlıklar olması, vakaların bir suur taşınması sırrını da burada aramak lazımdır.

Reşat Enis hümanist bir yazar. O, insanları bizden daha çok seviyor. Bu sebepten, her yer aşırı santimalizme, melodrama düştüğü de oluyor.

Ve o, usta bir operator gibi neşteri yaranın tam üstüne vuruyor. En mü-himi gözlerimizin öndeki perdeyi o kadar güzel sıyrıyor ki, imkân yok. "Adam Sendee..." diyemiyoruz.

Yeni Amerikan edebiyatı yazarla-rında gördüğümüz o keskin realizm ve eda aynen Reşat Enis'te de var. Sert yazarıyör, zehir yazarıyör. Fakat bu zehir gibi satırların içinde sıcak bir insan kalbinin çarpışması, sazlayışı pekâlâ du-yuluyor.

Tek hatası dağınık olması, teferri-ata çok yer vermesi. Bu kusuru hemen hemen her romanında var. Romanları-nın havasına bir şey katmayan üstelik okuyucuyu çoğu zaman sıkıtan tefer-rüat dilskinliğinden kendisi bir kur-tarırsa, çok iyi olur.

SEDAT VEYİS ÖRNEK

HAZİM KURŞUNLU'NUN ANKA-RA'DA DEVLET TİYATROSUNDA TEMSİL EDİLEN PİYESİ

Metin dışı illüstrasyon kağıdı-na basılmış dört fotoğraf.

7 FORMA, 100 KURUŞ

KİTAP KÖŞESİ

"Seçilmiş Hikâyeler Dergisi" nin uz-zun zamandanberi üzerinde çalışmakta olduğu kitap yayımlarının ilk ikisi pi-yasaya çıkmış bulunuyor. Bunlar mem-leketimizde denenmemiş yeni bir tipte, çok zarif baskılardır. Renkli ve parlak bir karton kapak içinde hazırlanan bu eserlerin metin baskısı da özami itina ile hazırlanmıştır. Beher kitap 7 - 8 formadır ve 125 kuruştur. Ancak önce-den abone olmak üzere 10 lira gönde-renlere 10 kitap, çıkışta birer birer, gönderilecek ve böylelikle beher kitap abonelere 83,5 kuruşa mal olacaktır. Müraacaat adresi: "Posta Kutusu No. 2045, Bakanlıklar - Ankara" dir.

BİZE GÖNDERİLEN KİTAPLAR

* İlhan Tarsus: KARINCA YUVASI. Büyük hikâye. Seçilmiş Hikâyeler Dergisi" nin kitap yayımlarından, 1952, 128 sayfa, 125 kuruş.

* Vüsat O. Bener: DOST. Hikâyeler. "Seçilmiş Hikâyeler Dergisi" nin kitap yayımlarından, 1952, 128 sayfa, 125 kuruş.

* Clifford Bax'tan çeviren Suat Taşer: TİYATRO NEREYE GİDİYOR? Kaynak yayımlarından, 1952, 64 sayfa, 100 kuruş. Bu dikkati çeken ettüdin so-nuna mütercim tarafından, tiyatro sa-natı üzerine söylenmiş meşhur sözler eklenmiştir.

* Sait Faik: HAVUZ BAŞI. Hikâyeler. Varlık yayımlarından, 1952, 108 sayfa, 100 kuruş. Kitapta sanatkar yazıcımızın yirmi üç küçük hikâyesi var.

* Nurullah Ataç: SÖZDEN SÖZE. Edebiyat konuşmaları. Varlık yayımlarından, 1952, 112 sayfa 100 kuruş. Bu özlü yazıları, bütün edebiyat severle-re tavsiye ederiz.

* Arthur Koestler'den kısıltarak çeviren M. Reşit: GÜN ORTASINDA KARANLIK. Roman. Varlık yayımlarından, 1952, 138 sayfa, 100 kuruş. Mü-tercim kitabı yazdığı kısa önsözde, "vaka ile ilgili olmayan, daha ziyade ideolojik münakaşalara ve diyalektik tahillere ayrılmış kısımlardan çıkart-malar yaptığını", fakat katien hülâsa yoluna girmediklerini yazıyor, İngiliz-ce adıyla "Darkness at Noon", yalnız, edebi üstübu ile değil, ideolojik mu-tevası itibariyle de ilgiyi çekmiştir. On-un bu cephesini sıyırmaya kalkmak bilmeziz ne dereceye kadar doğrudur. Sonra kısıltarak roman çevirme bir uğır olarak açılırsa bunun sonu neye varır? Varlık Yayinevi gibi ciddi e-serler vermiş olan bir yayın teşebbüsünden tam tercümeden beklemek hak-kımızdır.

* Panait Istrati'den çeviren Yaşar Nabi: İŞ BULMA İDAREHANESİ. Varlık yayımlarından, 1952, 138 sayfa, 100 kuruş. Eserlerinin fransızca olarak yazmış bu meşhur Romanyalı edipten dilimize çeviren onuncu eser.

* Cahit Öztelli: KARACAÖĞLAN. Hayatı, sanatı, şiirleri. Varlık yayımlarından, 1952, 120 sayfa, 100 kuruş. "Türk Klâsikleri" serisinin ilk kitabı.

* Nevzat Yesirgil: NEDİM. Hayatı, sanatı, şiirleri. Varlık yayımlarından, 1952, 128 sayfa, 100 kuruş. "Türk Klâ-sikleri" serisinin üçüncü kitabı. Varlık Yayinevi bu seriyi hazırlamakla çok hayırlı bir teşebbüse girmiştir.

* Şefik Seren: AYNILIK VAKİ. Ol-muş hikâyeler. 1952, İstanbul Çeltut Basımevi. 92 sayfa, 100 kuruş.

ŞİİR KİTAPLARI

Fazıl Hüsnü Dağlarca
SIVASLI KARINCA
(Resimliyen: Nurullah Berk)

Oktay Rifat
AŞAĞI YUKARI
(Resimliyen: Füreya Kılıç)

Melih Cevdet Anday
TELGRAFHANE
(Resimliyen: Bedri Rahmi)

HER KİTAP ZARIF BİR
KARTON KAPAK İÇİNDE
100 KURUŞ

Saçlarınızın yerini
hiçbir şey tutamaz...

Saç kentiğinden çıkar, bakımsızlık yüzünden vakitinden önce dökülür. Keşmiş ve bezekteli yokeden, saçların dökülmesini önleyen SAPIKSİN kalp bir tedavidir.

SAPIKSİN

Bütün eczane ve parfümörlerde satılır.
